NOVOSTI PRI IZVAJANJU PROMOCIJE PROGRAMA SVIT V OKVIRU ZDRAVSTVENOVZGOJNIH CENTROV IN CENTROV ZA KREPITEV ZDRAVJA

Asist. Sanja Vrbovšek, dipl. m. s., univ. dipl. soc.
Center za upravljanje programov preventive in krepitve zdravja

Svitov dan 2019
Ljubljana, 11. 12. 2019

Nacionalna mreža za izvajanje zdravstvene vzgoje za odraslo populacijo

Od leta 2002:

61 zdravstvenovzgojnih centrov (ZVC)

Od leta 2015 do 2018

Razvoj nadgrajenega koncepta ZVC – razvoj centrov za krepitev zdravja (CKZ)

Od leta 2018:

Dodatnih 25 ZVC preoblikovanih v CKZ

Od leta 2020:

31 ZVC in 30 CKZ

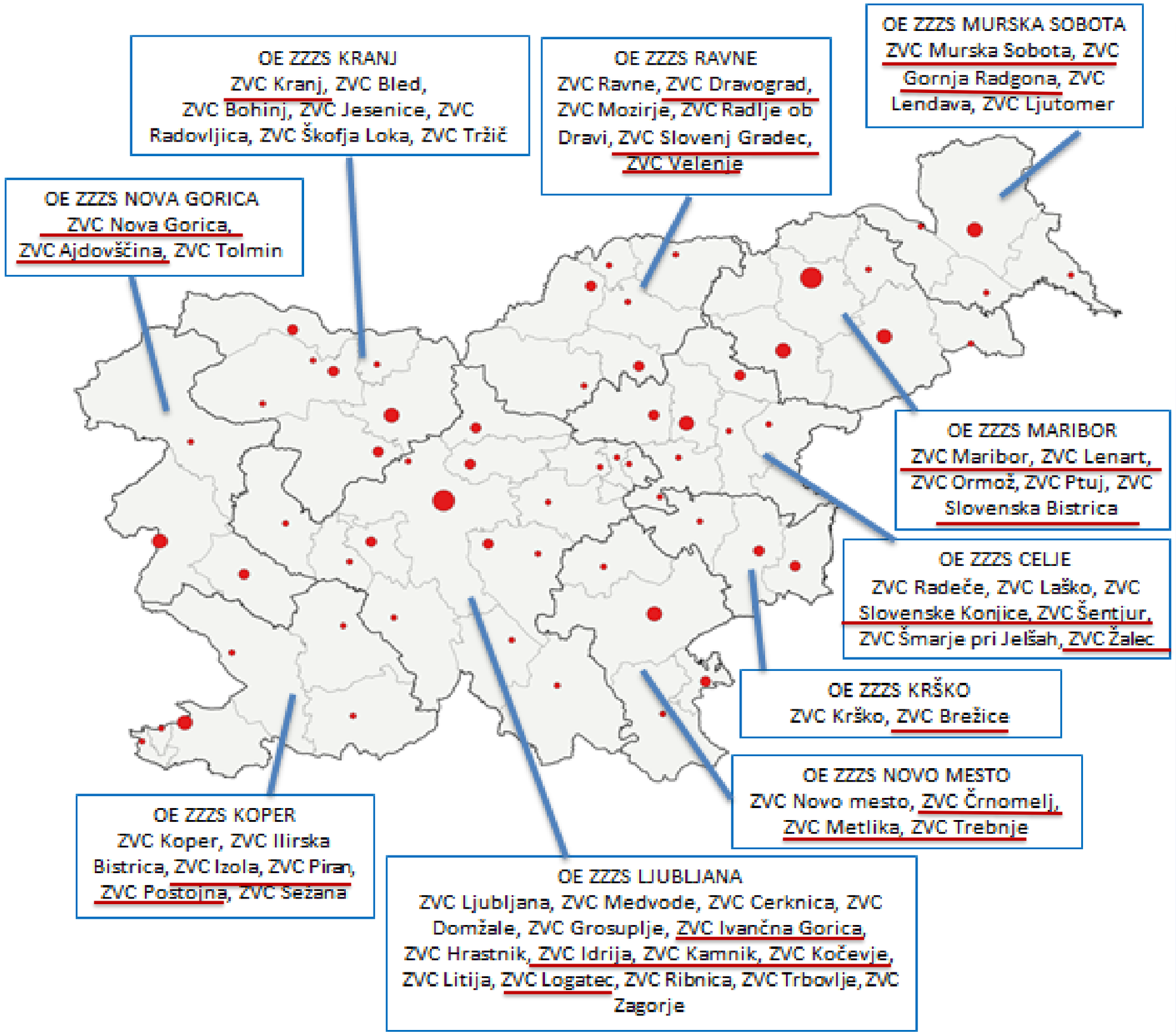

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

Samostojne enote v zdravstvenih domovih ter

ključne organizacijske strukture za zagotavljanje aktivnosti krepitve zdravja v lokalnih skupnostih ter vzgoje za zdravje in zdravstvene vzgoje na primarni ravni zdravstvenega varstva.

Delujejo v urbanih, suburbanih in ruralnih okoljih.

Razlikujejo se po velikosti – zelo veliki (Ljubljana in Maribor), veliki, srednji, majhni in zelo majhni.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

Imajo:

opredeljen kader

opredeljene aktivnosti

zagotovljena finančna sredstva

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

opredeljen kader

Vodja CKZ
Dipl. m. s. s specialnimi znanji

Dipl. m. s. s specialnimi znanji

Fizioterapevt

Psiholog

Dietetik

Kineziolog

ZVC

CKZ

Interdisciplinarni standardni tim

Kader iz standardnega tima mora biti ustrezno dodatno strokovno usposobljen na NIJZ.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

opredeljen kader

361 oseb, zaposlenih v ZVC in CKZ (december 2019)

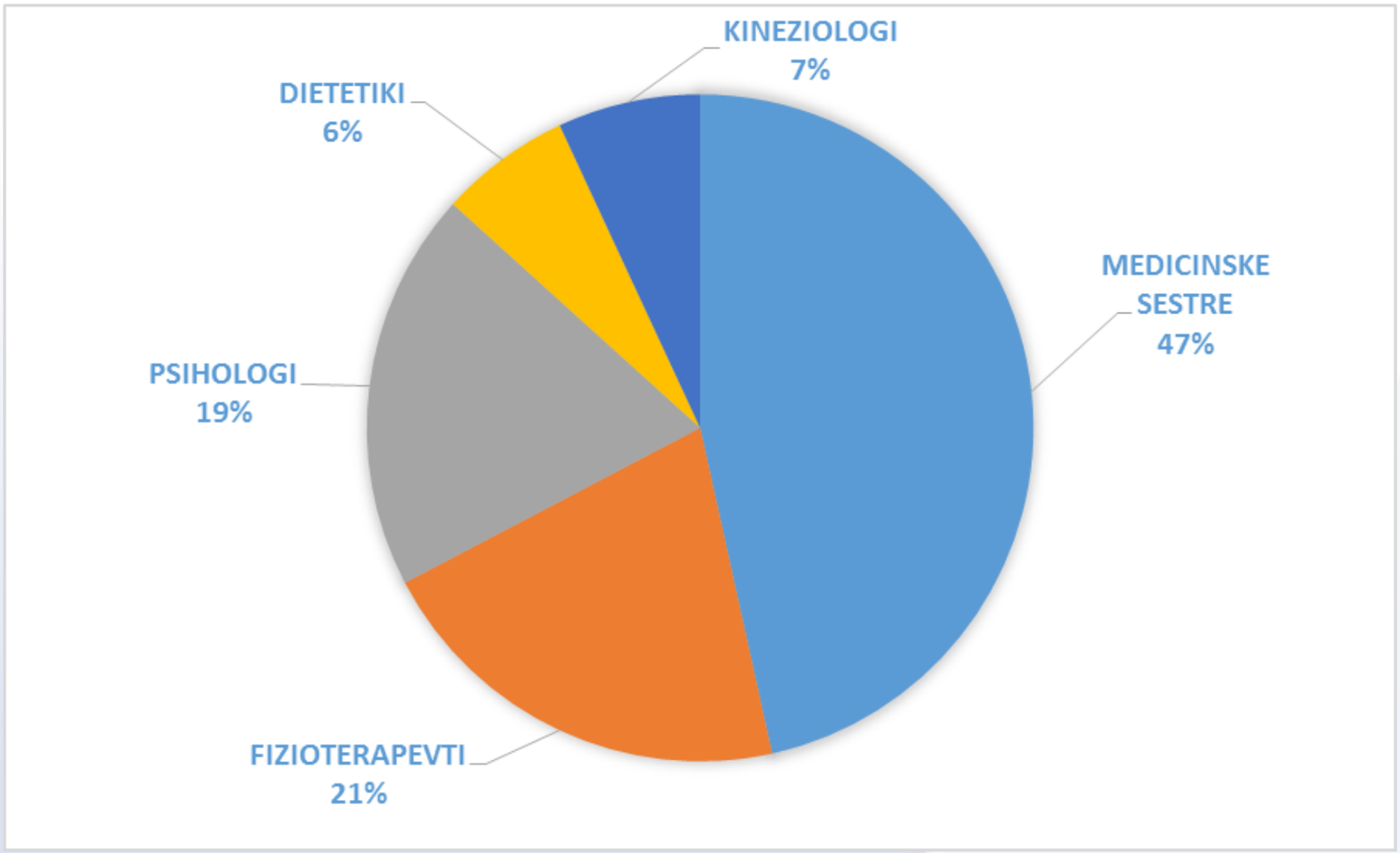

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

opredeljene aktivnosti

Izvajanje Programa za krepitev zdravja

- ✓ 18 vrst zdravstvenovzgojnih/psihoedukativnih delavnic in individualnih svetovanj, strukturiranih v 2 sklopa obravnav: Temeljne obravnave za krepitev zdravja in Poglobljene obravnave za krepitev zdravja.
- ✓ *Presejanje za funkcijsko manjzmožnost, ki namenjeno vsem osebam, starejšim od 65 let.
- ✓ *Individualni posveti za udeležence psihoedukativnih delavnic.

Program se izvaja v prostorih zdravstvenega doma in v lokalnih skupnostih.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Program za krepitev zdravja

TEMELJNE OBRAVNAVE ZA KREPITEV ZDRAVJA	POGLOBLJENE OBRAVNAVE ZA KREPITEV ZDRAVJA		
Zdravo živim Ali sem fit? Tehnike sproščanja Zvišan krvni tlak Zvišane maščobe v krvi Zvišan krvni sladkor Sladkorna bolezen tipa 2 * Test telesne pripravljenosti za odrasle/starejše *	***Svetovalnica za zdrav življenjski slog*** Zdravo jem Gibam se Zdravo hujšanje S sladkorno boleznijo skozi življenje*	***Svetovalnica za duševno zdravje*** Podpora pri spoprijemanju z depresijo Podpora pri spoprijemanju s tesnobo Spoprijemanje s stresom	***Svetovalnica za tvegana vedenja*** Skupinsko svetovanje za opuščanje kajenja Individualno svetovanje za opuščanje kajenja Individualno svetovanje za opuščanje tveganega in škodljivega pitja alkohola

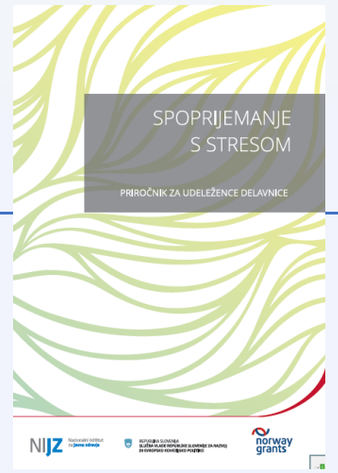

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

opredeljene aktivnosti

Izvajanje pogovornih ur za krepitev zdravja

- ✓ Vstopni individualni razgovor v ZVC/CKZ;
- ✓ krajši individualni posveti s strokovnjakom iz CKZ glede ohranjanja in krepitve zdravja, izvedbe kontrolnih meritev ter za nudenje podpore in pomoči pri spreminjanju vedenja, povezanega z zdravjem;
- ✓ Svitova kontaktna točka, namenjena podpori pri vključevanju v Program Svit.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

opredeljene aktivnosti

Izvajanje aktivnosti krepitve zdravja v lokalnih skupnostih

- ✓ Izvajanje ciljanih aktivnosti glede na potrebe lokalne skupnosti;
- ✓ **izvajanje aktivnosti za krepitev zdravja v lokalni skupnosti** (izvedba dogodkov in programov s področja KZ v različnih okoljih, izvedba medijskih aktivnosti, spodbujanje ciljnih populacij za vključevanje v programe preventive in državne presejalne programe za zgodnje odkrivanje raka);
- ✓ *sodelovanje v lokalni skupini za krepitev zdravja in zmanjševanje neenakosti v zdravju po **modelu skupnostnega pristopa;**
- ✓ *zagotavljanje podpore ranljivim osebam pri vključevanju v preventivne in presejalne programe (**odprta vrata za zdravje**);
- ✓ ***prisotnost medkulturnega mediatorja** za podporo pri vključevanju ranljivih oseb v preventivni program.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

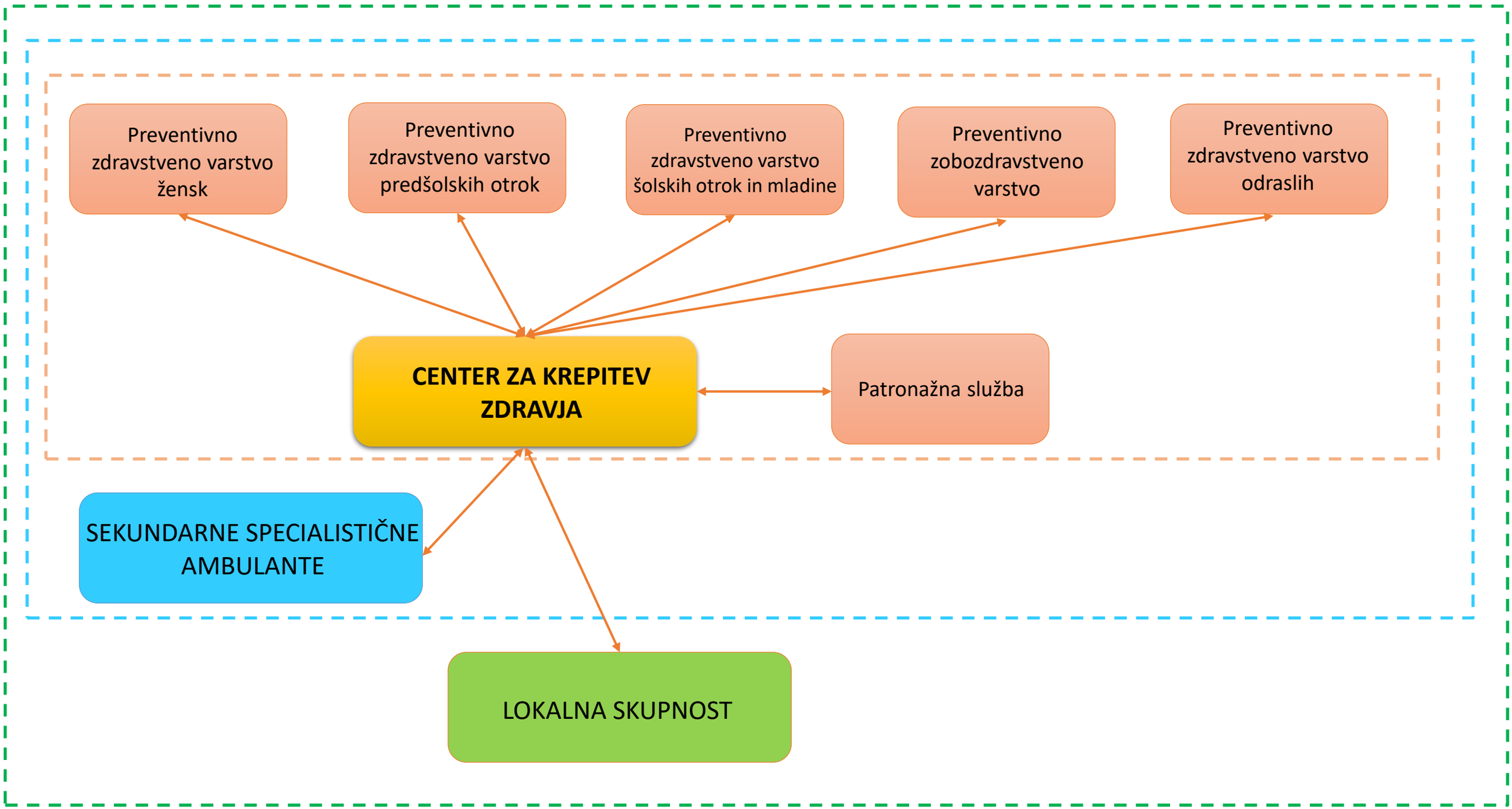

ZDAJ ZDRAVJE DANES ZA JUTRI

SKUPAJ ZA ZDRAVJE

Svit

Dora DRŽAVNI PRESEJALNI PROGRAM ZA RAKA DOJK

Zora Državni program zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb materničnega vratu

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

Izvajanje Programa za krepitev zdravja

TEMELJNE OBRAVNAVE ZA KREPITEV ZDRAVJA	POGLOBLJENE OBRAVNAVE ZA KREPITEV ZDRAVJA		
Zdravo živim Svit Ali sem fit? Tehnike sproščanja Zvišan krvni tlak Zvišane maščobe v krvi Zvišan krvni sladkor Sladkorna bolezen tipa 2 Test telesne pripravljenosti za odrasle/starejše	***lnica za zdrav življenjski slog*** Zdravo jem Gibam se Zdravo hujšanje S sladkorno boleznijo skozi življenje	***Svetovalnica za duševno zdravje*** Podpora pri spoprijemanju z depresijo Podpora pri spoprijemanju s tesnobo Spoprijemanje s stresom	***Svetovalnica za tvegana vedenja*** Skupinsko svetovanje za opuščanje kajenja Individualno svetovanje za opuščanje kajenja Individualno svetovanje za opuščanje tveganega in škodljivega pitja alkohola

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

Izvajanje pogovornih ur za krepitev zdravja

Svitova kontaktna točka

Namen Svitove kontaktne točke je uporabnikom nuditi osnovne **informacije** o Programu Svit ter **pomoč pri vključevanju** in izvedbi posameznih korakov programa.

- ✓ Stalna lokacija Svitove kontaktne točke ter lahka prepoznavnost in dostopnost.
- ✓ Na vidnem mestu in na spletni strani zdravstvenega doma objavljen urnik delovanja (kontaktnih ur s telefonsko številko, kamor uporabniki lahko pokličejo).
- ✓ Stalna prisotnost zdravstvenih delavcev ob dogovorjenih terminih delovanja Svitove kontaktne točke v okviru pogovornih ur za krepitev zdravja.
- ✓ Ustrezna gradiva Programa Svit.

Leta 2018 je bilo na Svitovih kontaktnih točkah skupno opravljenih **2037** svetovanj.

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

Izvajanje aktivnosti krepitve zdravja v lokalnih skupnostih

Podpora implementaciji Programa Svit na lokalni ravni – boljša prepoznavnost Programa Svit, večja odzivnosti ciljne populacije.

- ✓ Zagotavljanje ustrezne informiranosti vseh zaposlenih v ZD o Programu Svit,
- ✓ razobešanje plakatov Programa Svit v prostorih, kjer se zadržuje največ ljudi iz ciljne populacije ter predvajanje spotov na LCD displejih v ZD,
- ✓ skrb za razpoložljivost promocijskih materialov Programa Svit na vseh mestih ZD,
- ✓ ustvarjanje mreže podpornikov na lokalni ravni – zagotavljanje ustrezne promocije in podpore implementaciji Programa Svit v ZD in v lokalnih skupnostih,
- ✓ aktivna promocija programa v lokalnih skupnostih – organizacija Svitovih dogodkov z napihljivim modelom debelega črevesa in stojnico, predavanja za splošno javnost, povezovanje s ključnimi partnerji iz lokalne skupnosti, ki lahko pripomorejo k višji odzivnosti v Programu Svit (šole, društva, nevladne organizacije).

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja

Pri delu so si najbolj pomagali z modelom črevesja, Svitovo spletno stranjo, zloženkami, plakati, filmi, ki prikazujejo pravilen odvzem blata, ter vsebino kuvert, ki jo osebe dobijo na dom.

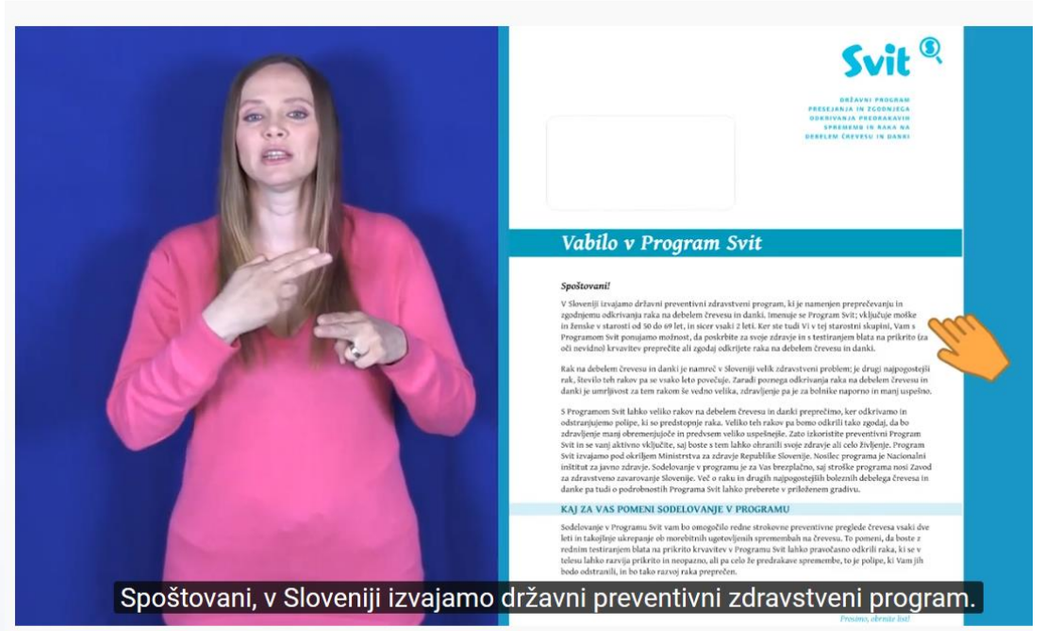

Vabilo v Program Svit v slovenskem znakovnem jeziku

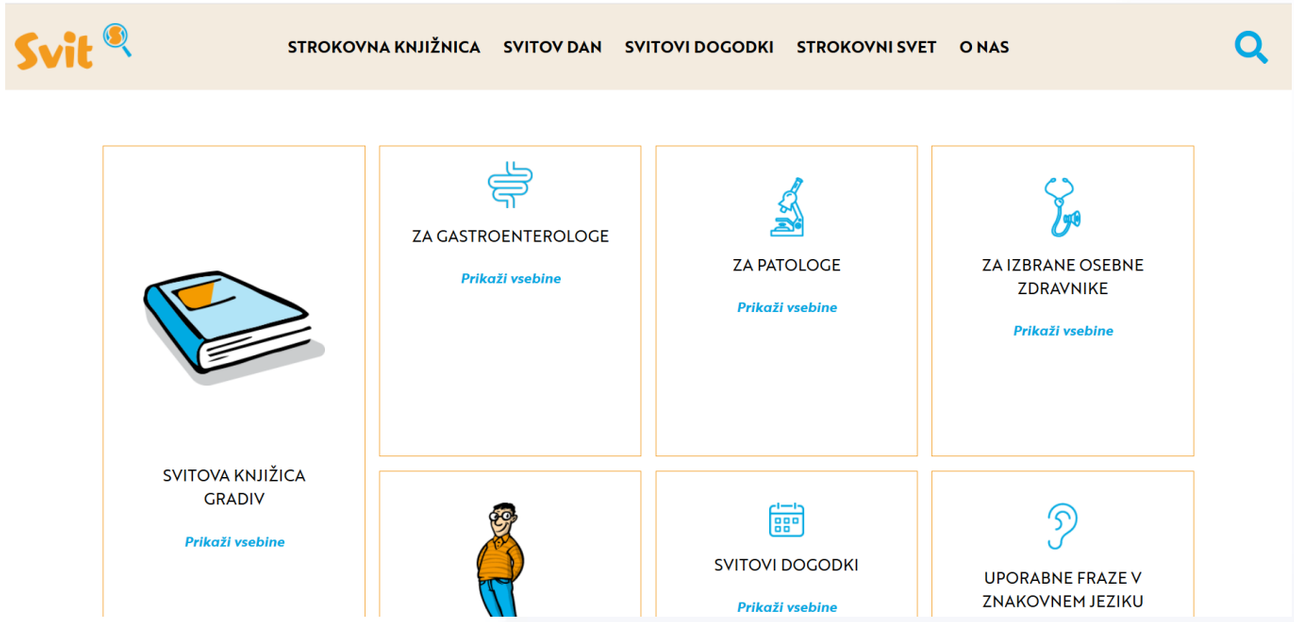

Kot največje ovire pri sodelovanju in vključevanju v Program Svit v okoljih so izpostavili strah ljudi pred boleznijo, bolečino, rezultatom testa, kolonoskopijo, čiščenjem črevesja, postavitvijo diagnoze.
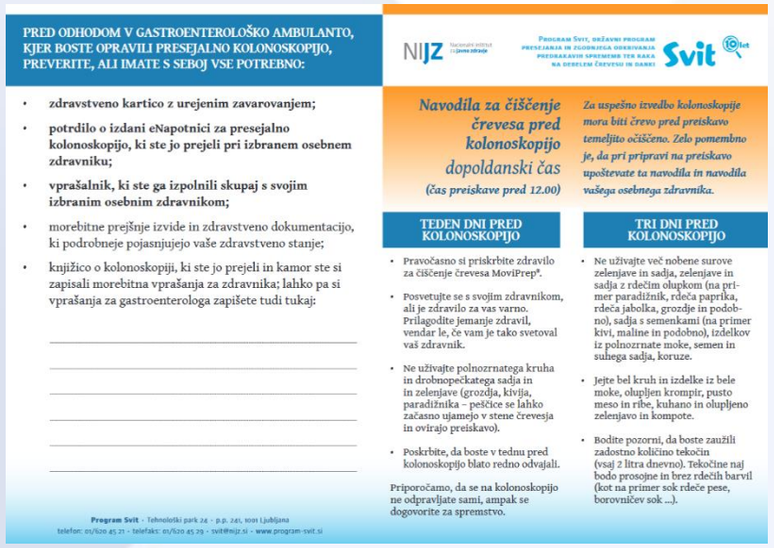
NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje